

Vil kutte båndene mellom uføretrygd og alderspensjon

Ny uførestønad i folketrygden vil føre til at mange med gjennomsnittlige inntekter vil komme bedre ut enn i dagens system.

25. august holdt Unio en konferanse hvor sekretariatsleder i uføreutvalget, Roar Bergan, presenterte utvalgsinnstillingen for Unios pensjonsgruppe. Bergan la vekt på at innstillingen var enstemmig når det gjaldt forslaget om å kutte båndene mellom dagens uføretrygd og alderspensjonen i folketrygden.

Mange vinner - noen taper

Utvalget går som kjent enstemmig inn for å opprette en ny uførestønad i folketrygden som likner på dagens korttidsytelser. Flertallet i utvalget vil at stønaden skal utgjøre 66 prosent av inntektsgrunnlaget opp til et tak på omlag 400 000 kroner. Denne ytelsen skal så skattlegges som lønn og ikke som pensjonsinntekt som dagens uføretrygd. Netto vil mange med gjennomsnittlige inntekter komme bedre ut enn i dagens system. Andre vil kunne tape.

Strid om tidlegpensjon

Av Anders Folkestad

Pensjonsreforma er innretta mot å bremse kostnader. Målet er at fleire skal stå lenger i arbeid. Verkemiddelet er fleksibilitet – kombinasjonen arbeid og pensjon. Omsynet til dei som av ulike grunnar må gå av tidleg er så godt som vekk.

Dette gjer at dagens AFP-ordning lever utrygt. Særaldersgrensene blir framstilte som eit problem. Og uførepensjonen skal også tilpassast det nye systemet.

I håp om å løyse AFP-knuten har regjeringa oppnemnt eit utval, som primært skal sjå på AFP i privat sektor. Men alle veit at problemstillinga også er relevant for offentlig sektor. Mandatet for utvalet er å foreslå "hvordan AFP kan utformes som et påslag til folketrygdens alderspensjon slik der er skissert i stortingsmeldingen".

Regjeringa vil altså omgjere AFP til ein tilleggs pensjon, slik at alle som står i arbeid etter 62 år får eit AFP-tillegg. Tankegangen er at dess lenger du står i arbeid, dess betre pensjon. Men det var ikkje, og er ikkje målet med AFP.

Det heile kokar ned til følgjande: Vil det framleis vere rom for ein verdig avgang for 62-åringar som ikkje maktar å arbeide meir, eller vil dei tape på reforma?

Om lag halvparten av dei som har AFP bruker denne retten i dag. Regjeringa har forsikra at alle økonomiske ytingar knytt til AFP-ordninga i dag skal vida-reførast. Det er bra. Men når alle skal få i ei ny ordning som berre halvparten brukte før, vil jo alle i gjennomsnitt få det halve.

“Vil det framleis vere rom for ein verdig avgang for 62-åringar som ikkje maktar å arbeide meir, eller vil dei tape på reforma?”

-Anders Folkestad-

Somme argumenterer for at AFP er skal vere reservert for den klassiske industrisli-taren som har jobba fulltid i minst 40 år. Dette argumentet er forelda. Det finst mange andre grupper som slit i arbeidslivet. Mange av desse arbeider med og for folk.

AFP står for "avtalefesta pensjon" – det skal altså forhandlast... Det skal også forhandlast om sær-aldersgrenser. Det er "arbeidets art og risiko, og ikke en bestemt alder som avgjør behovet for tidligpensjonering", hevdar regjeringa.

Men det heiter altså særaldersgrenser. Viss det brygger opp til strid, skal vi vere klare.

Ny struktur i høyere utdanning

15. august var professor Steinar Stjernø hos Unio og debatterte strukturen i høyere utdanning. Han er leder for det regjeringsoppnevnte utvalget for høyere utdanning, som skal levere sin rapport ved årsskiftet.

Stjernø-utvalget vil foreslå en ny struktur for finansiering og organisering av høyere utdanning. Dette er et tema som alltid skaper debatt og strid.

Ikke sterkere markedsstyring

I balansen mellom marked og styring signaliserte Stjernø at han ikke ønsker et nytt steg i retning sterkere markedsstyring av universitetene og høyskolene. Samtidig vil utvalget forsøke å unngå omkamper i forhold til saker hvor det har vært stor politisk enighet.

Må tåle svingninger

Utvalget ønsker å foreslå en struktur for universiteter og høyskoler som skal tåle framtidige svingninger i studenttall.

I dag er det mange små høyskoler, som står i fare for å bli utarmet på faglige og økonomiske ressurser. Den akademiske driften blant høyskolene er sterk, og mange har konkrete mål om å bli universitet. Utvalget arbeider med ulike modeller for styring av institusjonstittel – det å bli universitet.

Stimulere til diversitet

Det er behov for å finne fram til en arbeidsdeling mellom institusjonene, slik at det ikke kun blir konkurranse hvor de svakeste og minste høyskolene taper. Stjernø etterlyste et belønningssystem som stimulerer til diversitet i stedet for at institusjonene prøver å kopiere hverandre.

Stjernøutvalget:

- Regjeringen har oppnevnt et utvalg som skal utrede den videre utviklingen innenfor høyere utdanning. Med et perspektiv på 10-20 år skal utvalget vurdere tiltak for å sikre at strukturen av universiteter og høyskoler bidrar til å møte samfunnets behov og sikre en god ressursutnyttelse.
- Utvalget ledes av professor Steinar Stjernø.
- Utvalget skal levere sin rapport innen 31.12.07.
- Rapporten sendes på ordinær høring 1. halvdel av 2008.

Landsmøter i medlemsforbund

Flere av Unios medlemsforbund skal ha representantskapsmøter og landsmøter i løpet av høsten.

Skatterevisorenes Forening
11. og 12. september, Tyrifjord

Norsk Sykepleierforbund:
6.-11. november, Oslo,
Radisson SAS Scandinavia Hotel

Norsk Ergoterapeutforbund:
15.-17. november, Hamar,
Scandic Hotell

Norsk Fysioterapeutforbund:
22.-24. november, Lillestrøm
Thon Hotel Arena

Politiets Fellesforbund:
20.-22. november, Hamar
Scandic Hotell

Unio: 10.-12. desember, og skifter lokale fra Sundvollen til Clarion Hotell Sør-Gardermoen

Nyttig verktøy i arbeidslivet

– Overvåkingen av arbeidsmiljø og arbeidshelse tar et godt skritt framover når overvåkingssystemet NOA ved Statens Arbeidsmiljøinstitutt nå utgir sin første faktabok, sier statsråd Bjarne Håkon Hanssen.

NOA ble etablert i juni 2006 av Arbeids- og inkluderingsdepartementet som et eget overvåkingssystem for arbeidsmiljø og arbeidshelse ved Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

Hensikten er å overvåke arbeidsfeltet og følge trender over tid, og slik gi grunnlag for myndighetenes og øvrige arbeidslivsaktørers prioriteringer innen det forebyggende arbeidet.

NOA vil utgi en slik faktabok hvert tredje år, der foreliggende data fra flere sentrale kilder, som bl.a. Statistisk sentralbyrå, Arbeids- og velferdsetaten og tilsynsmyndighetene brukes til å presentere et samlet bilde av utviklingstrekk, status og eventuelle kunnskaps-hull på arbeidsmiljøområdet.

Publikasjonen gir et bredere bilde av eksponeringsforhold og helse i norsk arbeidsliv enn det som tidligere har være presentert, og gir økt kunnskap om risikoforhold og arbeidsmiljøets betydning for arbeidstakernes helse. Slik kunnskap kan bidra til økt innsats i det forebyggende arbeidet på arbeidsplassen.

Rapporten kan lastes ned på www.arbeidshelsen.no/NOA/Forsiden/

Stress meg ikke - jeg vil arbeide

Unio har sammen med de andre norske hovedorganisasjonene på både arbeidstaker- og arbeidsgiver-siden inngått en nasjonal avtale om iverksetting av en europeisk rammeavtale om arbeidsrelatert stress. En av målsetningene er å ta stress opp i helse, miljø- og sikkerhetsarbeidet på arbeidsplassene.

Partene har i fellesskap utarbeidet en tekst, "Stress meg ikke - jeg vil arbeide," om arbeidsrelatert stress som skal bidra til å synliggjøre ansvaret virksomhetene har for å arbeide med arbeidsrelatert stress. Her rettes dessuten oppmerksomheten mot situasjoner som kan føre til stress, det vil si situasjoner hvor arbeidstakeren opplever at kravene som stilles er større enn mulighetene for å håndtere dem.

Det kan være mange ulike forhold som påvirker arbeidstakeren og som etter lengre tid kan medføre skadelig stress.

Forsøk med utdanningspermisjoner og utdanningsvikariater for seniorer

Fra 1. september 2007 skal det igangsettes et forsøk med utdanningspermisjoner og utdanningsvikariater i fem fylker. Målet er å få arbeidstakere over 62 år til å stå lenger i arbeidslivet. Forsøket er et virkemiddel i IA-avtalen for blant annet hindre utstøting i arbeidslivet.

Arbeidsgiver og arbeidstaker kan sammen søke Arbeids- og velferdsetaten (NAV) om finansiering av permisjon med lønn for arbeidstakere som ønsker å ta utdanning/opplæring. Tiltaket er rettet mot seniorer i arbeidslivet som trenger påfyll av kompetanse for å kunne stå lenger i arbeid og som står i fare for å falle ut av arbeidslivet. NAV dekker full lønn og sosiale utgifter for arbeidstakere som får tilsagn om finansiering av utdanningspermisjon. Den statlige finansieringen kan maksimalt vare i 12 måneder. Det antas at om lag 30 personer kan få et tilbud i 2008.

Bakgrunnen for ordningen er at regjeringen reduserte arbeidsgiveravgiften med 4 prosent for arbeidstakere over 62 år. De frigitte midlene skal komme seniorene i arbeidslivet til gode.

Som hovedregel skal det tilsettes en vikar når en ansatt får utdanningspermisjon. Vikariatene skal forbeholds arbeidssøkere som har vansker med å komme inn på arbeidsmarkedet.

Forsøksfylkene er Oppland, Vestfold, Telemark, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.

Selv om dette er et begrenset forsøk er det et positivt tiltak. Unio har lenge arbeidet for bedre ordninger for utdanningspermisjoner og utdanningsvikariater.

Kommunevalget 2007

I forbindelse med kommunevalget 10. september, har Unio stilt ut noen spørsmål til de ulike partiene. Partiene har svart på spørsmål om kommuneøkonomi, barn og unge, likestilling og kampen om arbeidskraften. Svarene kan du lese på Unios nettsider.

Dette er spørsmålene Unio stilte til partiene:

Om kommuneøkonomien:

- A. Mener partiet at dagens kommuneøkonomi bør styrkes?
- B. Hvis ja, går partiet inn for en forpliktende opptrappingsplan for kommuneøkonomien?

Om barn og unge:

Kommunesektoren har et stort ansvar for barn og unges oppvekstmiljø, også fritidsmiljø. Hva vil partiet gjøre for å styrke det forebyggende og tverrfaglige

samarbeidet rettet mot barn og unge?

Kampen om kompetanse og arbeidskraft spisser seg til. Hvilke virkemidler vil partiet gå inn for for å sikre kommunesektoren den nødvendige kompetansen i tida framover?

Om likestilling

70 % av de ansatte i offentlig sektor er kvinner, og i kommunesektoren er tre av fire sysselsatte kvinner. Mange av disse arbeider ufrivillig deltid, og det er som kjent langt igjen til likelønn. Dessuten er sykefraværet betydelig

høyere for kvinner enn for menn

A. Vil partiet medvirke til flere hel-tidsstillinger, og i tilfelle hvordan?

B. Hvilke tiltak mener partiet kan bidra til å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinner og menn?

C. Hvilke tiltak mener partiet kan bidra til å redusere sykefraværet, særlig blant kvinner?

Fagbevegelsens Sevilla-manifest

Tidligere i år var over 1000 fagforenings-representanter fra hele Europa samlet i Sevilla på ETUC-kongressen. Her vedtok den europeiske fagbevegelsen et manifest som vil være styrende for retning og innsats de fire neste årene. Nå foreligger manifestet i norsk oversettelse, og her fokuseres det blant annet på kampen mot sosial dumping, og kampen for et bedre miljø.

Unio var sammen med LO og YS på den europeiske kongressen i Sevilla 21. til 24. mai der en samlet europeisk fagbevegelse staket ut retningen for den neste fireårsperioden. Fokuset vil bli satt på det politiske, økonomiske og sosiale området, og i tillegg varsles det en skjerpet kamp for miljøet. Manifestet er bestemmende for ETUCs politikk i årene som kommer, og dette blir også førende for oss i den norske fagbevegelsen.

Kampen mot sosial dumping var sterkt fokusert i manifestet, og selv om utdanningsgruppene i Norge foreløpig ikke merker dette på kroppen, blir det viktig å forberede seg på at dette kan spre seg til flere områder.

- For noen europeiske land virker det som om det er et kappløp mot bunnen med de dårligste lønnsvilkårene, og mest mulig vinge-klippt fagbevegelse. Dette er et kappløp vi må stoppe – alle er tjent med at vi får denne utviklingen, sier Unio-leiar Anders Folkestad.

I manifestet legges det også opp til at streik på tvers av landegrensene er et virkemiddel som kan benyttes i kampen for et

mer sosialt Europa.

Den norske delegasjonen; fra venstre Anders Folkestad, Liz Helgesen, Gjertrud Eggen, Helga Hjetland, Eilin Ekeland Bente G.H. Slaatten og Ingeborg Midtømme.

Last ned manifestet på www.unio.no

Bekymret over passive kommuner

Nesten hver femte kommune har ikke satt i verk tiltak for å beholde eller rekruttere arbeidskraft. Unio-leiar Anders Folkestad ber kommunene skjerpe seg i et intervju i Kommunal Rapport.

Det er stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i mange kommuner. Likevel viser en undersøkelse Norgesbarometeret har gjort for Unio at over 17 prosent av landets kommuner ikke har gjort noen spesielle tiltak for å beholde sine ansatte eller rekruttere ny arbeidskraft.

Urovekkende

Leiar Anders Folkestad i sammenslutningen Unio, som organiserer flere ulike arbeidstakergrupper i kommunesektoren, mener tallet er urovekkende høyt. - Med de utfordringene kommunene står overfor, skulle man tro at de så det som en kjerneoppgave å rekruttere og beholde arbeidskraft. Slik er det tydeligvis ikke, og det er oppsiktsvekkende, sier Folkestad.

Sliter i Finnmark

Undersøkelsen bekrefter at det er innenfor teknisk sektor det er aller vanskeligst å rekruttere kvalifisert personell. Kommunene i Finnmark skiller seg imidlertid fra resten av landet ved at de sliter mest med å skaffe folk til jobber innen helse og omsorg.

Kommende utfordring i skolen

Kommunene rapporterer at de har minst problemer med å fylle stillinger i skolesektoren. Folkestad advarer likevel kommunene mot å ta lett på utfordringene på dette området, og viser til at gjennomsnittsalderen blant lærerne blir stadig høyere.

- Kommunene kommer til å få et kjempeproblem om noen år, hvis de ikke gjør noe aktivt for å sikre rekrutteringen av nye lærere. Men jeg frykter at de ikke har god nok beredskap for å håndtere situasjonen, sier Folkestad.

Lønn viktigst

Blant de kommunene som oppgir at de har satt i verk tiltak for å sikre rekruttering, er lønn og kompetanseutvikling de fremste virkemidlene. Drøyt halvparten av kommune svarer at de tilbyr lønnsøkning utover tariff. Det er kommuner styrt av Frp som i størst grad benytter seg av økt lønn som virkemiddel.

Undersøkelsen fra Norgesbarometeret er gjennomført blant rådmenn og ordførere i til sammen 249 kommuner.